

Mgr Aleksandra Jarosz, Wydział Neofilologii, Katedra Orientalistyki

Nikolay Nevskiy's Miyakoan Dictionary: reconstruction from the manuscript and its ethnolinguistic analysis [Słownik języka miyako Nikołaja Newskiego: opracowanie rękopisu oraz jego etnolingwistyczna analiza]

Streszczenie PL

Niniejsza dwuczęściowa dysertacja poświęcona jest rekonstrukcji oraz analizie rękopiśmiennych notatek leksykograficznych z lat dwudziestych XX wieku autorstwa rosyjskiego orientalisty Nikołaja Aleksandrowicza Newskiego (1892-1937). Notatki te, przechowywane obecnie w Instytucie Rękopisów Wschodnich Rosyjskiej Akademii Nauk w Sankt Petersburgu i znane pod katalogowym tytułem Матерьялы для изучения говора островов Мияко – tłumaczenie przyjęte w niniejszej pracy to „Materiały do studiów nad mową wysp Miyako”, w skrócie „Materiały”, ang. Materials for the study of the language of the Miyako islands/Materials – są nieukończonym, pozostawionym na roboczym etapie szkicem wielojęzycznego słownika języka miyako, mniejszościowego i poważnie zagrożonego języka z rodziny japońskiej, rodzimego dla wysp Miyako w subarchipelagu Sakishima archipelagu Ryukyu w japońskiej prefekturze Okinawa. Rękopis słownika Newskiego jest najstarszą, a przez kilkadziesiąt lat pozostawał jedyną, leksykograficzną dokumentacją języka miyako. Ponadto Newski prowadził swoje badania w czasach kiedy miyako był wciąż pierwszym językiem dla całej populacji wysp Miyako, dzięki czemu pozostawał niezagrożony i jeszcze niezmienny pod wpływem dominującego standardowego japońskiego. Z uwagi na powyższe słownik Newskiego jest kluczowy dla dokumentacji i rewitalizacji języka miyako, a w szerszej perspektywie – dla badań nad całą rodziną japońską. Słownik ten pozostaje też jedyną z licznych nieopublikowanych za życia głównych prac

Newskiego która nie doczekała się wcześniej naukowego opracowania i publikacji (por. Nevskiy 1960, Nevskiy 1972, Nevskiy 1978). Zadaniem niniejszej dysertacji jest zatem udostępnienie tego źródła szerszemu gronu czytelników oraz przybliżenie im jego treści.

Pomimo trwającego od kilkadziesiąt lat zauważalnego zainteresowania opisywanym źródłem w Japonii i w Rosji, projekt związany z niniejszą dysertacją jest pierwszym od czasu powstania „Materiałów” systematycznym i skutecznym wysiłkiem dążącym do akademickiej publikacji słownika Newskiego. Niniejsza dysertacja poprzedzona została przez publikacje typu preprint: Nevskiy 2013 (wcześniejsza wersja części The reconstructed dictionary, zob. poniżej) oraz Jarosz 2014 (Dodatek 5 niniejszej pracy).

Notatki Newskiego wydane zostały w formie niskonakładowego, niedostępnego w sprzedaży faksymile w 2005 na Miyako przez Komitet Edukacyjny Miasta Hirara (obecnie Miasto Miyakojima). Na podstawie tego faksymile powstał transkrypt „Materiałów”, który stanowi jedną z części niniejszej dysertacji, zatytułowaną „Zrekonstruowany słownik” (The reconstructed dictionary). Liczący nieco ponad 700 stron transkrypt jest zasadniczo wierny faksymile, z uwzględnieniem nieznacznych interwencji redakcyjnych ze strony autorki, na przykład łączenia haseł rozproszonych na różnych stronach albo różnych częściach tej samej strony czy też usuwania podwójnych haseł. Transkrypt dołączony jest do wersji drukowanej niniejszej dysertacji na płycie CD, natomiast w wersji elektronicznej scalony jest w jednym pliku z częścią zatytułowaną „Badania nad rękopisem” (Studies on the manuscript).

„Badania nad rękopisem” składają się z trzech rozdziałów, czterech indeksów oraz pięciu dodatków.

Rozdział pierwszy dotyczy tła powstania „Materiałów” oraz ich leksykograficznej zawartości. Część 1.1. rozpoczyna się biografią Nikołaja Newskiego; przedstawione są w niej jego zainteresowania badawcze,

japonistyczne i pozajaponistyczne, jego naukowe inspiracje, przyjaźnie oraz autorytety, a także opis czternastoletniego (1915-1929) pobytu w Japonii wraz z wynikającymi z niego osiągnięciami badawczymi (1.1.1.). Następnie zgłębione są powody dla których Newski zainteresował się badaniem języka i kultury Miyako czy w ogóle wysp Ryukyu. W poszukiwaniu bodźców, które skłoniły Newskiego do zajęcia się akurat wyspami Miyako, wówczas językowo zupełnie niezbadanymi, a ponadto trudno osiągalnymi logistycznie (podróż w jedną stronę statkiem z Osaki, gdzie mieszkał Newski, na Miyako trwała około trzech tygodni), przedstawione są publikacje i znajomości z Japończykami, Riukiuńczykami i Rosjanami, które zdaniem autorki wywarły decydujący wpływ na Newskiego w tym zakresie: Jewgienij Poliwanow, Fuyū Iha, Kunio Yanagita, Tōsō Miyara, Kanjun Higashionna. Przedstawiony zostaje także dorobek publikacyjny Newskiego dotyczący wysp Miyako, z podziałem tematycznym na publikacje etnograficzne, literacko-folklorystyczne (obejmujące przede wszystkim badania nad tradycyjnymi miyakoskimi pieśniami) oraz językoznawcze; w tym miejscu zwraca uwagę fakt, jak wiele publikacji ukazało się dopiero po śmierci Newskiego. W obraz ten wpisują się także „Materiały”, które nie zdążyły zostać przygotowane do druku przed tragiczną śmiercią Newskiego w czystkach stalinowskich w 1937 (1.1.2.). Prześledzone zostają też dokładne okoliczności powstania „Materiałów”: na podstawie dostępnych danych zrekonstruowana zostaje marszruta trzech wypraw Newskiego na Miyako (w 1922, 1926 i 1928), ustalony zostaje przedział czasowy w jakim Newski tworzył „Materiały” (aktywnie od przełomu 1921/1922 do na pewno co najmniej 1927, ale według wszelkiego prawdopodobieństwa do 1928, przy czym wszystko wskazuje na to, że zajmował się słownikiem także w latach trzydziestych po powrocie do ZSRR), przedstawione zostają też wcześniejsze wersje „Materiałów” oraz inne plany leksykograficzne Newskiego związane z językiem miyako, np. słownik miyako-

angielski, zgodnie z roboczymi brulionami Newskiego przechowywanymi w bibliotece Uniwersytetu Tenri (1.1.3., Dodatek 1).

Część 1.2. prezentuje zawartość i strukturę „Materiałów”. Podana zostaje liczba haseł w słowniku, ustalona aktualnie na 5829, omówiona zostaje struktura haseł charakterystyczna dla tego źródła, przedstawione zostają również podstawy dla poglądu iż „Materiały” są nie tylko pracą nieukończoną, ale także że Newski pozostawił ją w fazie brudnopisu dla własnego użytku (1.2.1.).

Wymienione zostają liczne języki jakie pojawiają się w „Materiałach” (oprócz miyako są to wszystkie języki riukiuańskie w wielu odmianach miejscowych, japoński wraz z historycznymi odmianami oraz dialektami, chiński, ainuski, sanskryt), a także metajęzyki, z których podstawowymi są japoński i rosyjski, ale zdarza się do nich zaliczać także angielski oraz sam miyako.

Przedyskutowane zostają również konwencje zapisu stosowane przez Newskiego, włącznie z przestarzałymi (reguły IPA z 1912, zob. Passy i Jones 1912) oraz idiosynkratycznymi (wzorowanymi głównie na Polivanowie 1914) sposobami notacji fonetycznej (1.2.2.). Wymienione zostają z nazwy wszystkie regiony oraz regiolekty Riukiu i Japonii jakie pojawiają się w „Materiałach”, przy czym przy regiolektach należących do języka miyako podana zostaje liczba haseł w słowniku należąca do każdego z tych regiolektów (1.2.3.). Podane zostają też kategorie leksykalne pojawiające się w „Materiałach” wraz z liczbą haseł przypadającą na każdą kategorię (podział kategorii zgodny z przyjętym w podsekcji 2.3.2.), po czym następuje obszerna prezentacja wyróżnionych na potrzeby tej dysertacji osiemnastu klas semantycznych, takich jak architektura, rośliny, zwierzęta, zwyczaje, obrzędy religijne i in., wraz z przetłumaczonymi na język angielski przykładowymi hasłami ilustrującymi każdą z klas (1.2.4.). Następnie zaprezentowane zostają rodzaje zdań i wyrażeń przykładowych ilustrujących użycie wyrażeń hasłowych w słowniku: konwencjonalne formuły, wyjątki z naturalnych dialogów/wypowiedzi, skostniałe formy wypowiedzi (przysłowia i zagadki), opowieści i bajki, pieśni rytualne, pieśni epickie oraz

piosenki liryczne/przyśpiewki. W przypadku czterech ostatnich rodzajów podane zostają przykłady wszystkich utworów które zostały zidentyfikowane w „Materiałach” jako fragmenty utworów które, lub warianty których, ukazały się także (czasem po miyako, czasem tylko po rosyjsku lub tylko po japońsku) we wcześniejszych publikacjach, takich jak Nevskiy i Oka 1971, Nevskiy 1978 lub Nevskiy 1998 (1.2.5.).

Część 1.3. dotyczy źródeł i informatorów na które/których Newski powoływał się w „Materiałach”. Źródła (1.3.1.), których trzydzieści trzy opisano w niniejszej dysertacji, najogólniej można podzielić na: współczesne Newskiemu, z największym naciskiem na Miyakojima-no uta Risaburō Tajimy (Moromi et al. 2008, 1.3.1.1.2.) oraz Saihō Nantō Goikō Miyary (Miyara 1980, 1.3.1.1.2.); leksykograficzne sprzed czasu aneksji dawnego Królestwa Ryukyu do Japonii (1879), ze szczególnym uwzględnieniem Butsurui Shōko (1986, 1.3.1.2.1.), słownika dialektów japońskich z okresu Edo (Koshigaya 1986, 1.3.1.2.1.), oraz Konkō Kenshū, słownika klasycznego języka okinawskiego (Hokama 1970, 1.3.2.2.); nieleksykograficzne źródła sprzed aneksji, zwłaszcza Omorosōshi, XVI-XVII-wieczną antologię 1553 tradycyjnych riukiuzańskich (głównie okinawskich) pieśni (Torigoe 1968-1968c, 1.3.1.3.1.). Opisano także dziewięciu (1.3.2.) znanych z imienia i nazwiska informatorów którzy przyczynili się do powstania słownika. Zwraca uwagę fakt, że większość informatorów Newskiego to ludzie zainteresowani własną lokalną kulturą i językiem i świadomi ich wartości, którzy sami zajmowali się lub mieli zająć w przyszłości badaniami nad Miyako, czy to amatorsko (jak Katsuko Maedomari, 1.3.2.7.), czy zawodowo (jak Kanto Kuninaka, 1.3.2.2., lub Kōnin Kiyomura, 1.3.2.6.).

Rozdział drugi zawiera opis języka miyako z lat dwudziestych oparty na materiale zrekonstruowanym ze słownika Newskiego. Część 2.1. prezentuje informacje dotyczące genetycznej przynależności, historii, zróżnicowania regionalnego i sytuacji socjolingwistycznej miyako. Opis konwencji

nazewniczych języka miyako, ze szczególnym uwzględnieniem nazw tego etnolektu w języku japońskim, wprowadza do dyskusji na temat pojęć hōgen i -go, powszechnie tłumaczonych na języki europejskie odpowiednio jako ‘dialekt’ i ‘język’; rozważania nad rzeczywistymi implikacjami terminów takich jak Miyako hōgen i miyakogo zarysowują zawiłą sytuację socjopolityczną w jakiej znajdują się całe wyspy Riukiu od czasu japońskiej aneksji (2.1.1.). Omówione zostają kwestie demograficzne dotyczące języka miyako (2.1.2.): na podstawie syntezy dostępnych danych populacja miyakojęzyczna zostaje oszacowana na około 12000 (wariant pesymistyczny) do około 21000 (wariant optymistyczny), przy poziomie zagrożenia ustalonym na „poważnie zagrożony” (severely endangered) wg skali UNESCO (Moseley 2010). Przeanalizowane zostają szczegóły dwu-lub jednojęzyczności wśród Miyakończyków w różnych pokoleniach, a historia i główne przyczyny zagrożenia językowego – wyparcia języka miyako przez dominujący japoński – są odtworzone na podstawie jednego z artykułów Newskiego (w Newski 1996) oraz analogicznych danych dla sąsiednich wysp Yaeyama z Kajiku 2002 i Lawrence 2012. Następnie przedstawiona zostaje japońska rodzina języków, do której należy też miyako. Termin „rodzina japońska”, będący w użyciu zaledwie od kilkunastu lat (jego ukucie przypisuje się artykułowi Serafim 2003), obejmuje według podziału przyjętego w niniejszej pracy (zgodnie z Moseley 2010) język japoński, języki riukiuańskie oraz język hachijō i stanowi alternatywę dla powszechnej dotychczas koncepcji japońskiego jako izolatu językowego o dużym zróżnicowaniu dialektalnym. Zaprezentowane zostają najbardziej przekonujące hipotezy dotyczące czasu rozpadu języka prajapońskiego oraz dotarcia miyakojęzycznej populacji na wyspy Miyako (2.1.3.). Wewnętrzne zróżnicowanie regionalne języka miyako zostaje ukazane na podstawie Pellard 2009, klasyfikacja zostaje jednak autorsko przeformułowana z uwzględnieniem regiolektów najlepiej udokumentowanych w „Materiałach” oraz w oparciu o ich cechy różnicujące najlepiej widoczne w źródle (2.1.4.). Część 2.1. zakończona

zostaje zwięzłą syntezą cech typologicznych języka miyako, zarówno specyficznych tylko dla tego języka, jak i dzielonych z innymi językami z podgrupy sakishima, z grupy riukiuańskiej, wreszcie z całą rodziną japońską.

Część 2.2. zawiera dokonany na podstawie „Materiałów” opis systemów fonologicznych czterech najlepiej udokumentowanych regiolektów: Hirara (2.2.2.), Sawada-Irabu (2.2.3.), Sarahama-Ikema (2.2.4.) oraz Tarama (2.2.5.). Założenia teoretyczne, metodologia i zastrzeżenia/ograniczenia dotyczące takiego opisu scharakteryzowane zostały w podsekcji 2.1.1.; kluczową metodą było szukanie minimalnej pary dla każdego znalezionej fonemu, stąd część 2.2. w głównej mierze składa się z list minimalnych par dla wszystkich fonemów wszystkich regiolektów, oraz z tabel prezentujących zidentyfikowane fonemy. Na podstawie najczęściej powtarzających się w poszczególnych regiolektach fonemów przedstawiony zostaje też teoretyczny system „generyczny” fonemów języka miyako (2.2.7.). Autorskim wkładem do opisu fonologii języka miyako są odkryte podczas pracy nad „Materiałami” synchroniczne i diachroniczne reguły fonologiczne i morfofonologiczne obowiązujące w miyako (2.2.6.): reguła zaniku/wzmocnienia spółgłoski uderzeniowej (2.2.6.1.), reguła zaniku aproksymantu (2.2.6.2.), reguła palatalizacji (2.2.6.3.) oraz ograniczenia sekwencji samogłoskowych (2.2.6.4.). Wreszcie przedstawione zostają na podstawie kognatów regularne odpowiedniki między fonemami miyako a japońskim (także starojapońskim i wczesnym średniojapońskim) jako przyczynek do studiów nad historią języków japońskich i rekonstrukcji form prajęzykowych (2.2.8.).

Na część 2.3. składa się opis morfologiczny i składniowy miyako oparty zasadniczo na gramatyce odmiany Hirara z domieszką innych regiolektów. Opis jest rezultatem przede wszystkim analizy samodzielnie przetłumaczonych i glosowanych zdań oraz wyrażen przykładowych z „Materiałów”. Podsekcja 2.3.1. przedstawia podstawową terminologię i założenia teoretyczne przyjęte w opisie. Klasyfikacja kategorii leksykalnych, z wyjątkiem zaimków oparta

wyłącznie na kryteriach morfologicznych i składniowych, zaprezentowana jest w 2.3.2. Podsekcja 2.3.3. zawiera szczegółowe charakterystyki każdej z wyróżnionych w 2.3.2. kategorii. Podsekcja 2.3.3.1. poświęcona jest czasownikowi: podziałowi na grupy fleksyjne ze względu na formy przyjmowane w paradygmacie odmiany, formom bazowym (finitywna, irrealis oraz medialna), kategoriom gramatycznym i operacjom morfosyntaktycznym (2.3.3.1.1.): polarności (2.3.3.1.1.1.), czasowi (2.3.3.1.1.2.), aspektowi (2.3.3.1.1.3.), trybowi (2.3.3.1.1.4., z uwzględnieniem podziału na tryby epistemologiczne i deontologiczne), operacjom zmieniającym walencję czasownika (2.3.3.1.1.5.), honoryfikatyność (2.3.3.1.1.6.), podklasom o uszczuplonym paradygmacie (2.3.3.1.2.), czyli werbalizowanym przymiotnikom (2.3.3.1.2.1.) oraz spójce (właściwie dwóm spójkom, tematycznej i fokalicznej, 2.3.3.1.2.2.), a także technikom nominalizacji czasownika (2.3.3.1.3.).

Podsekcja 2.3.3.2. dotyczy nominalnych kategorii, zaś wprowadzenie do niej stanowi autorska „teoria rubryk” (ang. slot theory), która służyć ma wyjaśnieniu mechanizmów dystrybucji wykładników kategoryalnych przyłączanych do rdzenia nominalnego w językach japońskich. Kolejne podsekcje traktują o: rzeczowniku (2.3.3.2.1.), z wyjaśnieniem paradygmatu odmiany przez przypadki, zjawisku tzw. hierarchii ożywioności (ang. animacy hierarchy), fuzyjnych wzorcach odmiany (w odróżnieniu od typowej dla języków japońskich odmiany aglutynacyjnej) w sytuacji gdy dany rzeczownik odmieniony ma być przez przypadek którego wykładnik zaczyna się od /j/, a także dokładnym opisie wszystkich przypadków (2.3.3.2.1.1.), ich wykładników oraz przypisywanych im ról semantycznych (z wyróżnieniem „przypadków IR”, IR-cases, czyli przypadków wyznaczających nie tylko składniową rolę danego rzeczownika w zdaniu, ale też jego funkcję w strukturze informacyjnej zdania: temat, fokus oraz „włącznik”, ang. inclusive, 2.3.3.2.1.2.), oraz technikach słowotwórczych nadających rzeczownikowi znaczenia liczby mnogiej i zdrobniałych. Wyodrębniona z rzeczowników kategoria zaimków (2.3.3.2.2.)

podzielona jest dalej na zaimki osobowe oraz wskazujące. Podsekcja o liczebnikach opisuje ich uszczuplony w stosunku do rzeczowników paradygmat, a także specyfikę ich budowy: rdzeń plus klasyfikator zgodny z semantyczną klasą określanego przez dany liczebnik rzeczownika. Podsekcja ta zawiera także tabelę z porównaniem systemu liczebników miyakojskich z rdzennymi liczebnikami japońskimi i wczesnymi średniojapońskimi, tabelę liczebników pochodzenia sinojapońskiego, tabelę klasyfikatorów oraz nieregularnie tworzonych liczebników do liczenia ludzi. Pytajniki (ang. interrogatives, 2.3.3.2.4.), kategoria która tradycyjnie opisana byłaby jako zaimki, tu potraktowana została jako morfologicznie odrębna grupa z uwagi na to że są to jedyne wyrazy, jakie mogą przyjąć wykładnik przypadku fokusu pytań otwartych (ang. wh-focus). Podsekcja zawiera tabelę podstawowych pytajników w miyako, obejmujących koncepty takie jak 'kto', 'co', 'gdzie' itp. Wreszcie podsekcja 2.3.3.2.5. traktuje o nominalach które nie przynależą do żadnej z powyższych grup. Ich paradygmat odmiany przez przypadki jest niepełny, ponadto potrafią określać czasownik bezpośrednio, bez udziału wykładników przypadków. Semantycznie najczęściej odpowiadają one przysłówkom w językach europejskich, oddając znaczenia temporalne, frekwentatywne czy wartościujące.

Przymiotniki (2.3.3.3.) są zapewne kategorią najbardziej odmienną od tej (lub tych) którą zwykło się określać tym mianem w opisach standardowego japońskiego. Według niniejszej dysertacji przymiotnik w miyako to nieodmienny rdzeń (2.3.3.3.1.) służący wyłącznie do określania rzeczownika we frazie rzeczownikowej. Istnieje jednak szereg technik derywacyjnych mających na celu urozmaicenie składniowych funkcji przymiotnika: omówiona w części poświęconej czasownikom (2.3.3.1.2.1.) werbalizacja, nominalizacja (2.3.3.3.2.), predykatywizacja nominalna (2.3.3.3.3.), adverbializacja (2.3.3.3.4.) czy reduplikacja (2.3.3.3.5.). Do podsekcji dołączona jest tabela wszystkich reduplikowanych form przymiotnikowych znalezionych w

„Materiałach” wraz z objaśnieniem morfofonologicznych reguł tworzenia takich form. Omówiony jest również modalny formant -ki/-gi, nazywany tu symilatywem (‘wyglądać jak/wyglądać na coś’, 2.3.3.3.6.).

Pozostałe nieodmienne kategorie to służące do określania czasowników przysłówki (2.3.3.4.) oraz mimetyki (2.3.3.5.), a także wyłączone ze struktury składniowej zdania wykrzykniki (2.3.3.6.).

Część 2.4. poświęcona jest zagadnieniom składni: budowie zdania pojedynczego, strukturze i technikom łączenia fraz (2.3.4.1.), typom zdań oraz ich rozpoznawczym znacznikom (2.3.4.2.), przyrostkom i klitykom pełniącym funkcje na poziomie frazy lub zdania, takim jak przyrostki przysłówkowe, przyrostki współrzędności, przyrostki i klityki podrzędności, przyrostki i klityki finalne (2.3.4.3.), oraz zdaniom złożonym, ze szczególnym uwzględnieniem zdań warunkowych i przyczynowych oraz licznym przyrostkom podrzędności które sygnalizują warunkowość i/lub przyczynowość (2.3.4.4.).

Rozdział 3 przeznaczony jest na ustalenie rangi „Materiałów” wśród riukiuanistycznego dorobku naukowego oraz wartości tkwiącej w ich odtwarzaniu oraz opracowywaniu i potencjalnej publikacji. Część 3.1. przedstawia historię badań nad językiem miyako oraz prób jego dokumentacji. Z zaprezentowanego rysu wynika, że – nie licząc krótkiej i powierzchownej przygody z Riukiem niemieckiego malaisty Albrechta Wirtha na przełomie XIX i XX w. – Newski był pierwszym badaczem języka miyako w historii. Był też pierwszym takim badaczem, który przeprowadził badania terenowe na wyspach Miyako, oraz pierwszym który badał ten język przyswoiwszy go sobie samemu przynajmniej do pewnego stopnia. Pod względem rozwoju leksykografii miyako Newski wyprzedził sobie współczesnych o kilka epok: pierwszy słownik jakiegokolwiek odmiany miyako (tu z wyspy Ōgami) ukazał się w 1977 (Hokama et al.), zaś pierwszy którego objętość przekroczyła „Materiały” – słownik Irabu Tomihamy – dopiero w 2013. Różnorodny materiał językowy zawarty w słowniku Newskiego pozwoliłby na polepszenie stanu dokumentacji języka

miyako w każdym z trzech filarów dokumentacji (Woodbury 2003): nie tylko leksykografii, ale także opisu i tekstów. Ponadto, ze względu na swój interdyscyplinarny, etnolingwistyczny charakter, „Materiały” zainteresować mogą nie tylko językoznawców, ale też przedstawicieli wielu innych nauk humanistycznych.

W ramach pogłębionego studium wybranej klasy semantycznej leksykonu udokumentowanego w „Materiałach”, część 3.2. zawiera tabelę z całością znalezionego w „Materiałach” słownictwa dotyczącego pokrewieństwa i powinowactwa. W tabeli przedstawiony jest ponownie przede wszystkim, choć nie wyłącznie, regiolekt Hirara; poszczególne rubryki podają, poza znaczeniem, szczegółowe informacje na temat każdego z przeszło stu wyrazów, takie jak: stopień pokrewieństwa, wiek (mówiącego i referenta), płeć (mówiącego i referenta), regiolekt oraz warianty/odpowiedniki znaczeniowe wyrazu w innych regionach. Analiza zawartości tabeli, w połączeniu z danymi porównawczymi z dostępnych źródeł o tym konkretnym aspekcie języka miyako, rzuca światło na strukturę tradycyjnej miyakoskiej rodziny oraz na to które relacje uważane były za istotne na tyle by wymagały formalnego wyeksponowania za pomocą środków językowych.

Część 3.3. dotyczy z kolei form językowych umożliwiających dokonywanie obserwacji i odkryć na temat światopoglądu, wartości i postrzegania rzeczywistości dawnych użytkowników języka miyako. Omówione zostały wszystkie występujące w „Materiałach” przysłowia (3.3.1.), łącznie 31, i zagadki (3.3.2.), łącznie 40, a także przykłady derywacji semantycznych – metafory i metonimii (3.3.3.) – występujących powszechnie w określonych grupach leksykonu, takich jak astronomia i meteorologia, rośliny, owady czy ptaki.

Wreszcie w części 3.4. przybliżone zostają poglądy przedstawicieli środowiska mieszkańców Miyako i/lub środowiska akademickiego na temat słownika Newskiego i jego potencjalnej publikacji. Z poglądów tych wynika

jasno, że „Materiały” – wiedza o istnieniu których, pomimo niedostępności samego źródła, była rozpowszechniona od publikacji Nevskiy i Oka 1971 oraz Katō 1976 – wzbudzają w pasjonatach języka i kultury wysp Miyako wiele entuzjazmu. Zainteresowani łączą z „Materiałami” wiele oczekiwań związanych z rewitalizacją języka oraz z pogłębieniem obecnego stanu wiedzy na jego temat, słusznie dostrzegając w nich bezcenny i jedyny w swoim rodzaju dokument uwieczniający miyakozańskie dziedzictwo. Zgodnie doceniany jest wiek źródła, to że zostało ono spisane alfabetem fonetycznym (a nie, jak bywa to często w przypadku prac dotyczących języków riukiuzańskich, nieprecyzyjnymi fonetycznie sylabariuszami kana), kompetencje badawcze i dyscyplina metodologiczna za jakie do dzisiaj ceniony jest jego autor, oraz szczegółowe i różnorodne hasła natury etnograficznej i historycznej. Podkreślana jest niezmiennie potrzeba tego, by „Materiały” zostały opublikowane w postaci opracowanej i czytelnej, najlepiej nie tylko dla specjalistów.

W części zakończeniowej autorka wymienia kilka zadań które muszą zostać wykonane aby uskuteczniła została kompletna i rzetelna publikacja „Materiałów” jako „Słownika języka miyako Nikołaja Newskiego”. Do zadań tych należą: weryfikacja transkryptu z oryginalnym rękopisem z Sankt Petersburga (w odróżnieniu od obecnej wersji transkryptu, która oparta jest na japońskim faksymile z 2005), uzupełnienie „Materiałów” o notatki leksykograficzne pozostawione przez Newskiego w Japonii, a dziś przechowywane w bibliotece Tenri, i wreszcie przygotowanie wielojęzycznego (najlepiej miyako-japońsko-angielsko-rosyjskiego) słownika z uporządkowanymi hasłami o ujednoliconym formacie, z wyjaśnionymi miejscami które dziś są nieczytelne albo zostały pozostawione przez Newskiego bez tłumaczenia.

Końcowy fragment dysertacji stanowią indeksy: geograficzny, nazwisk, rzeczowy, oraz indeks zdań przykładowych, w pracy wykorzystanych

najczęściej w postaci autorsko transliterowanej morfofonologicznie na współczesny alfabet IPA, tu zaś podanych w ich oryginalnym zapisie jak w „Materiałach”.

Dysertację zamyka pięć dodatków. Dodatek 1 to spis niepublikowanych rękopiśmiennych materiałów Newskiego, przeważnie notatek leksykograficznych dotyczących języka miyako i okinawskiego, w które autorka miała wgląd dzięki uprzejmości przechowującej je biblioteki Uniwersytetu Tenri. Dodatek 2 to usystematyzowana lista „etykiet leksykalnych”, czyli skrótowych, wielojęzycznych określeń używanych przez Newskiego w „Materiałach” dla wyrażenia metajęzykowych danych dotyczących poszczególnych wyrazów lub wyrażeń; na dane te składały się najczęściej region oraz rejestr. Dodatek 3 to lista przestarzałych lub idiosynkratycznych symboli fonetycznych z „Materiałów” wraz z ich odpowiednikami we współcześnie obowiązującym alfabecie IPA (The International Phonetic Association 1999). Dodatek 4 to mapa wysp Miyako z zaznaczonymi kluczowymi dla podróży i badań Newskiego miejscami. Dodatek 5, którego treść pokrywa się z preprintem Jarosz 2014, to wykonana za pomocą narzędzia Flex lista haseł z „Materiałów” przetłumaczonych na angielski, z dołączonymi do każdego hasła danymi takimi jak region czy kategoria leksykalna. Każde z haseł oznaczone jest także oryginalnym numerem tomu i strony z faksymile Nevskiy 2005, dzięki czemu Dodatek 5/Jarosz 2014 służy także jako indeks haseł faksymile.